

Espoon kaupungin Kaupunkisuunnittelukeskus
kirjaamo@espoo.fi

Muistutus Kyytimäen asemakaavan (512 100) kaavaehdotuksesta

Espoon ympäristöyhdistys ry on tutustunut Kyytimäen asemakaavaan ja viittaa aikaisemmin antamaansa Kyytimäen kaavan OAS lausuntoon, sekä haluaa vielä tuoda seuraavat allamainitut näkökohdat esiin suunnitellun asemakaavan osalta.

Yleistä

Espoon ympäristöyhdistys toteaa, että kaava-alue sijaitsee paikalla, joka on tärkeä niin kulttuurihistoriallisesti, perinnemaiseman ja historiallisen tielinjauksen vieressä, kuin ekologisen yhteyden kannalta elämistön tärkeimpänä kulkuväylänä Pohjois-Espooseen.

Näkinmetsän ja Kyytimäen luontoarvoista

Näkinmetsän luontoalue on tiedetty jo pitkään tärkeäksi luonto- ja virkistysalueeksi. Näkemys alueen keskeisistä luontoarvoista on kuitenkin tuntunut rajoittuvan lähinnä alueen merkitykseen Keskuspuiston ja Nuuksion järviylängön välisen ekologisen yhteyden yhtenä, tavanomaista leveämpänä ”pullistumana”. Lisäksi on noteerattu alueen monipuolinen liito-oravaelo sekä yksi avosualue. Varsinkin kaupungin ja erilaisten luontoselvittäjien aineistoissa vähemmälle huomiolle ovat toistuvasti jääneet Näkinmetsän merkitys ilmeisenä luonnon ydinalueena, huomattavat metsäluontoarvot (METSO-kriteerit täyttävien metsien keskittymä) sekä ilmeinen merkitys vanhojen metsien lajistolle. Myöskään Näkinmetsän yhtenäisen metsäkokonaisuuden huomattavan pinta-alan roolia alueen arvojen kannalta ei ole riittävässä määrin ymmärretty, mikä on mahdollistanut alueen reunojen kaavoittamisen.

Kyytimäen asemakaavan kaavaprosessin aikana Uudenmaan liitto arvioitti useiden espoolaisten luontoalueiden arvot maakunnallisia luontoalueiden arvottamiskriteereitä vasten. Työssä hyödynnettiin kaikkea luotettavaksi arvioitua luontodataa. Tehdyssä arvottamisessa Näkinmetsän laajan metsäalueen ydinosa todettiin useilla kriteereillä vähintään maakunnallisesti arvokkaaksi luontoalueeksi noin 66 ha laajuisena (https://www.uudenmaanliitto.fi/files/23400/Luontoselvityskohteiden_makunnallinen_arvo.pdf).

Tietojen perusteella Uudenmaan liitto esitti Näkinmetsän aluetta SL-varauksena Uusimaa 2050-kaavaan sen luonnosvaiheessa, mutta varaus poistatettiin Espoon kaupungin lausunnon takia.

Kyytimäen kaava-alue on keskeinen osa Näkinmetsän luontoaluetta ja se kuuluu Uudenmaan liiton selvityksessä vähintään maakunnalliseksi arvokkaaksi rajattuun alueeseen.

Uutta lajistotietoa keväältä 2020

Espoon ympäristöyhdistys toimittaa muistutuksen osana kaupungille tietoon ja käyttöön luontoharrastaja Ida Korhosen merkittävät Näkinmetsää ja Kyytimäen aluetta koskevat lajistohavainnot keväältä 2020 (liitteet 1-3). Havainnot vahvistavat, yhdessä aikaisempien lajistotietojen kanssa, näkemystä siitä, että Näkinmetsän laaja metsäinen alue on Keski-Espoon

oloissa erittäin merkittävä vaateliaan ja uhanalaisen metsälajiston suojelun kannalta. Osa Korhosen havainnoista on kaavan ulkopuolelta, mutta merkittävä määrä lajihavaintoja osuu kaavan rakentamisvarauksille sekä varsinkin sellaisille VL-alueille, joiden nykyinen kaavamääräys ei riitä turvamaan lajien säilymiselle tärkeitä metsien rakennepiirteitä.

Korhosen yhden päivän selvityksessä Näkinmetsä osoittautui erittäin merkittäväksi lahkaviosammalen esiintymisalueeksi (54 havaintoa). Osa havainnoista on kaavan rakentamisalueilta. Tämä luonnonsuojelulain erityisesti suojeltaviin kuuluva luontodirektiivin liitteen II laji kuuluu lähtökohtaisesti huomioida luonnonsuojelu- ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa asemakaavoituksessa.

Alueelta saatiin toukokuussa 2020 myös jonkin verran uutta liito-oravatietoa (liite 4), joka todentaa lähinnä sen, että liito-oravat liikkuvat myös rajattujen ydinalueiden välisillä metsäalueilla. Näillä alueilla on myös joitakin metsikköjä (mm. itäisimmän tontin itä- ja luoteispuoliset metsät), jotka saattavat minä tahansa vuotena muuttua liito-oravalle potentiaalisesti sopivista metsistä lajin asutuiksi lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi.

Uutta metsäluontotyyppeihin liittyvää tietoa keväältä 2020

Muistutusta varten alueella kävi 14.5.2020 Suomen luonnonsuojeluliiton suojeluasiantuntija Keijo Savola, joka on kohta 30 vuoden ajan perehtynyt vanhoihin metsiin, metsäisiin luontotyyppeihin sekä niihin metsien rakennepiirteisiin, jotka kertovat metsien suojeluarvoista.

Maastokäynnillä vahvistui jo osin Keironin luontoselvityksessään tunnistettu alueen metsien jakautuminen metsänkätöhistorialtaan selvästi eri kategorioihin. Kaava-alueen länsiluoteisreunan metsät (kiinteistöt .49-428-13-0 sekä .49-428-4-83) sisältävät pitkään varsinaisen metsänhoidon ulkopuolella kehittyneitä karuja ja keskireheviä kangasmetsiä sekä kitumaan kallioita. Näiden metsien puustorakenne on yleensä selvästi eri-ikäisrakenteinen ja luonnontilaisen kaltainen. Puuston luonnontilaisen kaltaiset rakennepiirteet sekä näkyvä, joskaan ei yleensä runsas lahoppuuston esiintyminen tekevät metsistä luonnonsuojelullisesti arvokkaita, METSO II-luokan kriteerit täyttäviä arvometsiä.

Lähempänä Hansatietä olevan kiinteistön (.49-428-7-38) metsät sisältävät sen sijaan luonteeltaan hyvin vaihtelevia metsiä. Rakenteeltaan luonnontilaisen kaltaisia metsiä edustavat lounaisosan kalliometsät, kaava-alueen koillisosan rakentamisvarausten alle jäävät kalliometsät sekä kaavan koillisosan noronvarren eri-ikäisrakenteiset sekametsät.

Merkittävä osa nykyisten talojen lähimetsistä on vanhoja, noin 40 vuoden takaisia siemenpuuhakkuualueita, joiden kasvupaikkavalikoima ulottuu pienistä lehtolaikuista tuoreisiin ja kuivahkoihin kankaisiin. Metsien puusto on selvästi kaksijaksoista. Päällä kasvaa järeitä mäntyjä ja koivuja, joiden alle on luontaisesti kehittynyt nuoria lehtisekametsiä. Aluspuuston rakenne vaihtelee pihlajavaltaisista haapavaltaisiin, paikoin kasvaa myös koivua ja nuorta mäntyä. Näitä kaksijaksoisia metsiä ei ole harvennettu, mistä syystä niihin on alkanut muodostumaan ohutta lahoppuuta. Luontoarvojen ja myös liito-oravametsien kehittämisen näkökulmasta metsiä voi jo nykyisellään pitää arvokkaina niiden hyvin monipuolisen puustorakenteen ja monipuolisten puulajisuhteiden takia. Metsät täydentävät lehtipuun runsauden takia hyvin Näkinmetsän ydinalueen vanhapuustoisempia havusekametsiä.

Nykyisten rakennettujen tonttien tuntumassa on jonkin verran tasarakenteiseksi harvennettuja vanhempia mäntyvaltaisia metsiä (läntisten tonttien luoteispuoli, Kyytikujan tievarauksen pään ympäristön metsät), vanhaa harvennettua mäntykoivupuustoa nuorella alikasvoksella (toiseksi itäisimmän tontin luoteispuoli) sekä kaistale vanhaa eri-ikäisrakenteista kuusi-koivu- ja haapasekametsää (itäisimmän tontin luoteisreuna) sekä kuvio vanhaa, aikanaan väljennettyä kuusi-haapametsää (itäisimmän tontin itäpuoli.)

Kaikkienensa kaava-alueen metsät ovat nykyisellään joko luontoarvoiltaan merkittäviä (= luonnontilaisen kaltaiset metsät, muut lahopuustoiset ja haapaa sisältävät metsät), merkittäviksi lyhyessä ajassa kehittyviä (=vanhat siemenpuuhakkuualueet) tai vähintäänkin erinomaisia virkistymetsiä (= harvennetut ja vanhapuustoiset metsät).

Kaavaehdotuksen luontovaikutuksista ekologinen yhteys Espoon pohjoisosiin

Esitetty rakentaminen (AO- ja AP-alueet sekä uudet tietyt) tuhoaa merkittävän määrän eri asteisia arvometsiä sekä pienentää Näkinmetsän maakunnallisesti arvokasta luontoaluetta olennaisesti. Samalla tuhotaan jokunen määrä olemassa olevia uhanalaisten ja vaatelioiden lajien esiintymispaikkoja sekä eräitä liito-oravalle potentiaalisesti soveltuvia metsiä. Esitetyn maankäytön luontohaitat ylittävät lisärakentamisesta koituvat hyödyt.

Lisäksi ohitetaan Näkinmetsän luontokokonaisuuden tärkeä rooli luonnon ydinalueena ja maakuntakaavan mukaisena keskeisenä ekologisena yhteytenä Nuuksion ja Espoon Keskuspuiston välissä.

Tästä syystä esitämme myös, että I-luokan ylityspaikan päälle esitetyt rakentamisalueen itä-koillisosan AP, AO- ja tievaraukset on poistettava, koska asettuvat suurelta osin eläimistön tienylityspaikan päälle ja pienentäisivät entisestään tätä väylää. Kyseessä on keskuspuiston tärkein yhteys Pohjois-Espoon luontoalueille.

Tien varteen suunniteltu yhtenäinen meluste ei myöskään sovi historiallisesti tärkeään ja säilytettävään tiehen, joka rajautuu kulttuurihistoriallisesti tärkeään perinnemaisema-alueeseen.

Jatkoesitykset

Kasvava tieto Näkinmetsän alueen luontoarvojen merkittävydestä antaa perusteet luopua esitetystä rakentamisesta. Esitämme, että kaavan rakentamis- ja tievaraukset muutetaan VL/luo-merkinnäksi. Arvokkain osa kaava-alueesta on syytä osoittaa SL-varauksella.

Näkinmetsän suojelua on syytä edistää myös kaupungin ympäristökeskuksen valmistelussa olevissa luonnonsuojelun toimenpiteissä. Alueen arvojen kannalta täysin perusteltua olisi noin 60 ha laajuisen suojelualueen perustaminen.

Aluetta käytetään paljon ulkoiluun ja virkistäytymiseen ja siellä olevien suurten ikihonkien merkitys on suuri. Mikäli alueen rakentaminen etenee, esitämme, että suuret puut rakentamisalueella merkitään säästettäväksi ja jätetään kaatamatta.

Lisäksi VL-alueiden kaavamääräystä tulee jalostaa siten, että niillä edistetään säilyvien metsien mahdollisimman luonnontilaista kehitystä.

Espoon Ympäristöyhdistys ry
Pappilantie 5, 02760 Espoo
espoo@sll.fi

Lisätietoja Keijo Savola puh. 045 6521974 tai keijo.savola@sll.fi ja Anni Simola puh. 040 5122338 tai annisimol@gmail.com

Espoon ympäristöyhdistys ry

Anni Simola
puheenjohtaja

Rainer Lahti
varapuheenjohtaja

- Liite 1. Lajilöydöt Espoon Näkinmetsästä 3.5.2020 (Ida Korhonen 29.5.2020 tiedoksianto Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirille)
- Liite 2. 3.5.2020 maastokäynnin lajihavainnot kartalla
- Liite 3. Kartan 2 selite
- Liite 4. Alueelta 14.5. 2020 havaittujen (Keijo Savola) liito-oravan pipanapuiden koordinaatit
- Liite 5. Kuvia maastokäynniltä 14.6.2020